

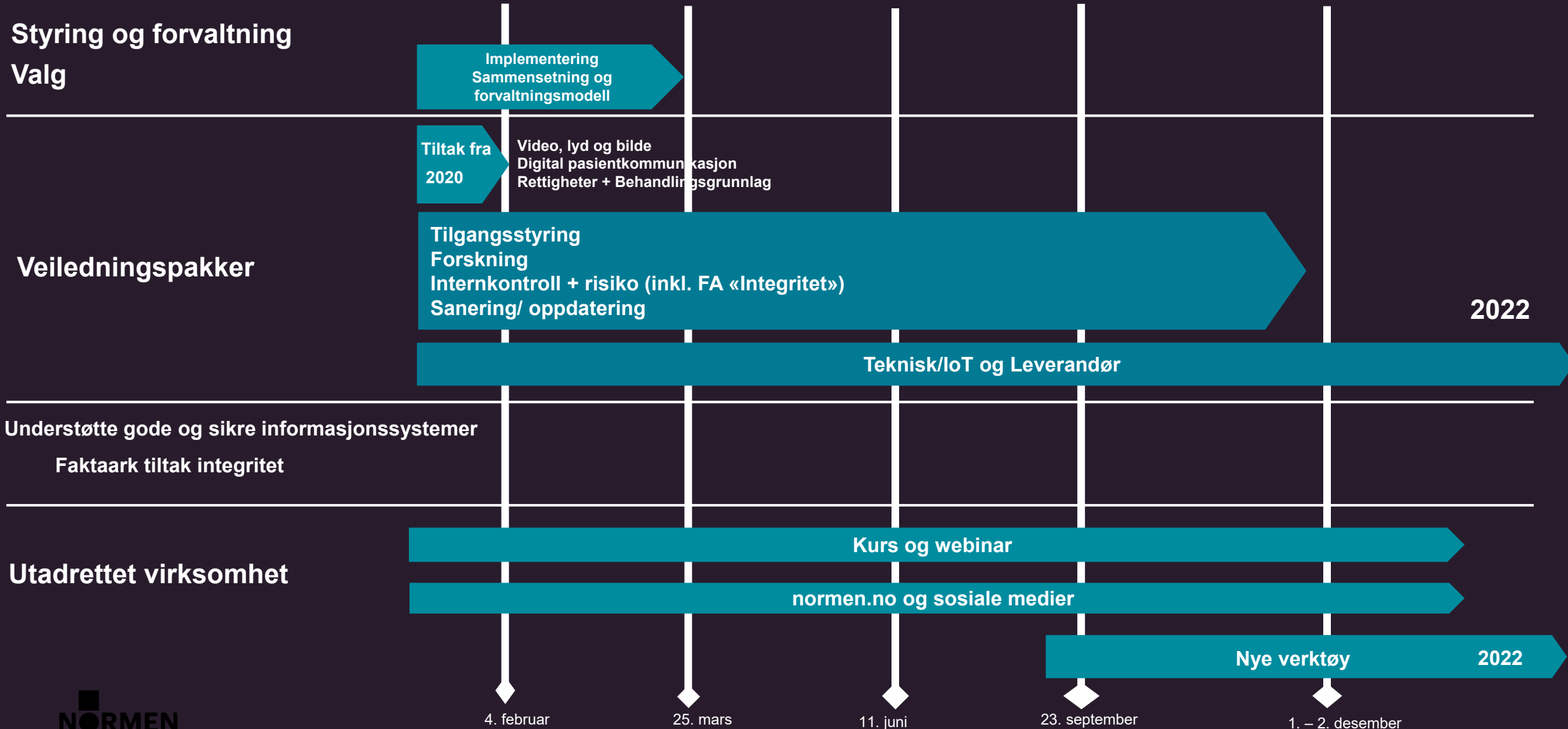


Normens veiledningsmateriell

Kurset «Intro til Normen»



Handlingsplan Normen 2021

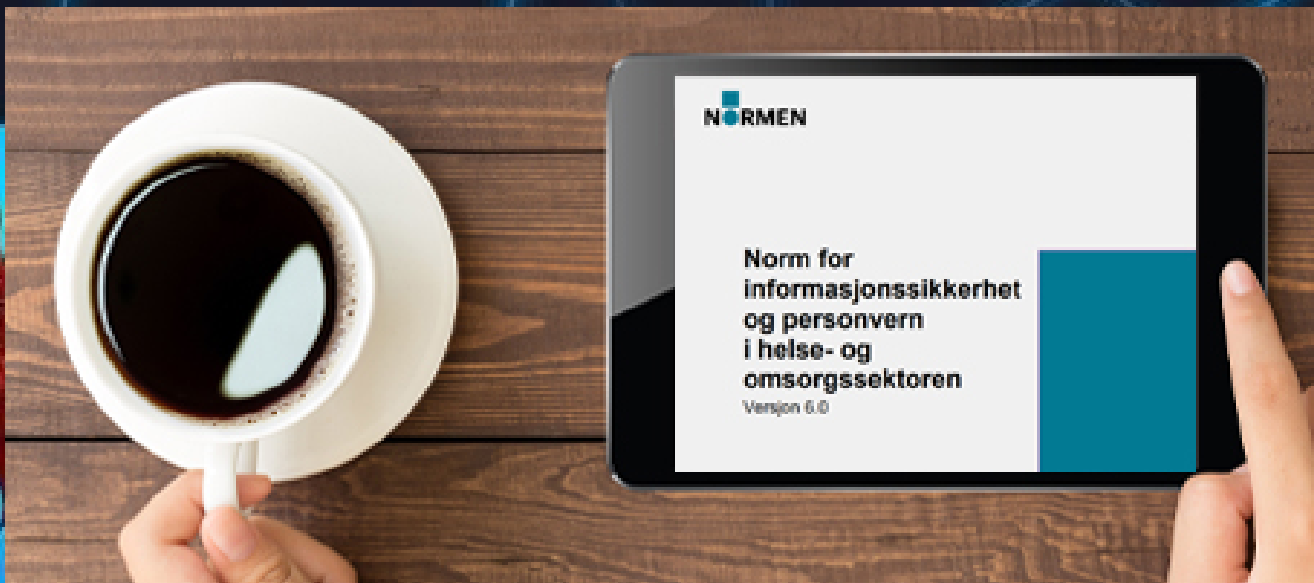


Overordnet plan for revidert (og noe nytt) veiledningsmaterieell

Arbeidspakker 2021

Arbeidspakker 2022





Utadrettet virksomhet i 2021

- Videre satsning på webinarer

Zoom meeting interface showing a video feed of a woman (Sekretariatet for Normen) and a dashboard with analytics.

Innsikt [Se alle](#)

De siste 28 dagene: 15. Okt–11. Nov ▼

Antall personer nådd	538 ▲ 21 %
Innleggsengasjement	214 ▲ 215 %
Likerklikk på side	14 ▼ 7 %

Om



📍 [Oppgi sted](#)

📄 Norm for informasjonssikkerhet helse og omsorgstjenesten (Normen) er bransjenorm med et sett av krav til informasjonssikkerhet basert på lovverket.

Legger du inn kommentarer eller spørsmål her på siden vil vi forsøke å

- Utvikling av normen.no
- Utforske nye digitale verktøy

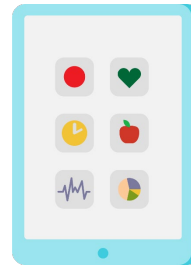
Normens veiledningsmaterieill

- Veileder for fjernaksess (oppdateres 2021)
- Veileder for forskning (oppdateres 2021)
- Veileder for små virksomheter
- Veileder i Digital pasientkommunikasjon (oppdatert 2020)
- Veileder i personvern og informasjonssikkerhet ved bruk av velferdsteknologi 
- Veileder med avtaleeksempler ved samarbeid om felles journal (oppdateres 2021)
- Veileder i personvern og informasjonssikkerhet ved tilgang til helseopplysninger mellom virksomheter (oppdateres 2021)
- Veileder video-, lyd og bildeopptak i helse- og omsorgssektoren (oppdatert 2021)
- Veileder i bruk av skytjenester til behandling av helse- og personopplysninger
- Veileder i personvern og informasjonssikkerhet -medisinsk utstyr (oppdateres 2021) 
- Veileder om rettigheter ved behandling av helse- og personopplysninger (ny i 2021)

Innhold i faktaark - tematisk inndelt

Styringssystem

- 01 - Ansvar og organisering
- 02 - Styringssystem for informasjonssikkerhet
- 03 - Dokumenter i styringssystemet
- 04 - Kartlegge og klassifisere systemer
- 05 - Fastsette nivå for akseptabel risiko
- 06 / 6b - Sikkerhetsrevisjon
- 07 - Risikovurdering
- 08 - Avviksbehandling
- 13 - Oversikt over behandling av helse- og personopplysninger i virksomheten
- 37 - Sikkerhetskrav og sikkerhetsdokumentasjon i IKT-prosjekter
- 51 - Innsyn i den ansattes e-postkasse mv



Behandling av helse- og personopplysninger

- 14 - Tilgangsstyring
- 15- Hendelsesregistrering og oppfølging
- 25- Lagringstid og sletting av helse- og personopplysninger
- 38 - Sikkerhetskrav for systemer
- 41 - Skadereparasjon når data har blitt utilsiktet utlevert
- 47 - Autorisasjonsregister
- 50 - Innsyn i hendelsesregistre
- 56 – Formål og behandlingsgrunnlag
- 57 – *Personvernprinsipper (kommer 2021)*
- 58 – *Personvernkonsekvensvurdering (kommer 2021)*

Innhold i faktaark - tematisk inndelt



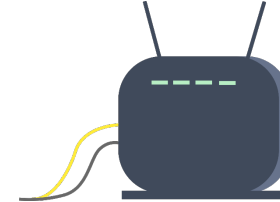
Tilgjengelighet og integritet

- 11 - Nødprosedyrer
- 53 - Tiltak ved konvertering og bytte av EPJ



Arkitektur og kommunikasjon

- 16 - Etablering av løsning for meldingskommunikasjon
- 20 - Sikkerhets- og samhandlingsarkitektur
- 21 - Sikkerhetskopi
- 26 - Sikring av trådløs teknologi
- 24 - Kommunikasjon over åpne nett
- 28 - Alternative tekniske løsninger for primærhelsetjenesten
- 36 - Fjernaksess mellom leverandør og virksomhet
- 49 - Krav ved bruk av PKI ved ekstern kommunikasjon



Fysisk / teknisk sikkerhet

- 17 - Fysisk sikring av områder og utstyr
- 18 - Sikring av bærbart utstyr
- 19 - Tiltak for å hindre ondsinnet programvare
- 29 - Hjemmekontor
- 30 - Sikring av mobilt utstyr utenfor virksomheten
- 31 - Passord og passordhåndtering
- 34 - Håndtering av lagringsmedia
- 52 - Krav til teknisk løsning ved bruk av betalingsterminal

Innhold i faktaark - tematisk inndelt



Forskning

- 23 - Avtaler og tillatelser vedrørende forskning
- 35 - Personvernombud
- 40 - Informasjonssikkerhet i forskningsprosjekter



Brukerrettet sikkerhet

- 09 - Opplæring av ledere og medarbeidere
- 27 - Retningslinjer for daglig informasjonssikkerhet



Test

- 43 - Bruk av testdata i systemer som inneholder helse- og personopplysninger
- 48 - Informasjonssikkerhet ved utførelse av testing



For kommuner

- 46 - Tjenesteutsetting av kommunale helse- og omsorgstjenester



Databehandler / leverandør

- 10 - Bruk av databehandler
- 12 - Tilbakerapportering av resultater fra IT-driften

Veiledningsmaterieell – prinsipper for oppdatering 2021

- **Målsetning: Alt veiledningsmaterieell skal være gjennomgått ved utløpet av 2021**
- Oppdatering av eksisterende materieell prioriteres fremfor nyutvikling
- Normens veiledningsmaterieell skal først og fremst veilede og utdype kravene i Normen
- Normens veiledningsmaterieell skal vise til andres veiledning, og ikke ha egen veiledning, dersom veiledningsbehovet dekkes ved henvisning. Normens veiledningsmaterieell skal eventuelt utdype andres veiledning.



Kort om utvalgt veiledningsmateriell

Veileder for video, lyd og bilde i helse- og omsorgssektoren



Innhold

1	Innledning	4
1.1	Bakgrunn	4
1.2	Om veilederen	4
1.2.1	Avgrensninger	5
1.2.2	Forskning	6
1.3	Om Normen	6
2	Sentrale krav i Normen	7
2.1	Behandlingsgrunnlag	9
2.2	Dokumentasjonsplikt	10
2.3	De registrertes rettigheter	10
2.3.1	Innsyn	10
2.3.2	Informasjon	11
2.3.3	Retten til medvirkning og retten til informasjon (pasient- og brukerrettighet)	11
2.3.4	Personvern for ansatte	11
2.4	Taushetsplikten	12
2.5	Rutiner	13
3	Risiko og personvernkonsekvenser	14
3.1	Særlig om risiko ved bruk av lyd og bilde	15
4	Risiko ved bruk i ytelse av helsehjelp	17
5	Risiko ved bruk i veiledning og opplæring	21
6	Risiko ved bruk i kvalitetssikring	24


Viktigste endringer i ny versjon

- Totalrevisjon, inkludert forenkling av språk og struktur
- Omhandler bruk av video, lyd og bilde utover kun opptak
- Mer praktisk orientering og nyttige eksempler
 - Inkl. inkorporering av faktaark 54, som for øvrig består som selvstendig faktaark
- Gjennomgående økt fokus på risiko
- Generelle kapitler om samtykke er tatt ut
- Eget kapittel om forskning er fjernet og vil finnes i oppdatert forskningsveileder



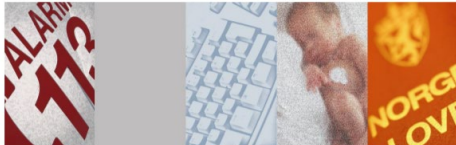
Videokonsultasjon

- Ny versjon av FA 54 – pga. Covid-19 stort behov for oppdatert veiledning
 - Normens krav til informasjonssikkerhet ved bruk av videokonsultasjon bl.a.:
 - Sikre lovlig behandling
 - Informasjon til pasient
 - Entydig identifisering av pasient og personell
 - Entydig identifisering av utstyr levert av virksomhet
 - Kryptering av kommunikasjon
 - Logging
 - Ivaretagelse av taushetsplikt
 - Risikovurdering med eksempler på scenarier
 - Rutiner og opplæring
 - Bruk av databehandler

 Norm for informasjonssikkerhet www.normen.no		Utgitt med støtte av: Direktoratet for e-helse
Videokonsultasjon		Støttedokument Faktaark nr. 54 Versjon: 2.0 Dato: 16.04.2020
Formål	Gi virksomheten oversikt over hvilke krav som skal ivaretas ved etablering og bruk av videokonsultasjon.	
Ansvar	Virksomhetens ledelse er ansvarlig for at bruk av videokonsultasjon ivaretar pasientrettigheter- og sikkerhet, taushetsplikt, personvern og gir nødvendig informasjonssikkerhet i hele løsningen.	
Gjennomføring	Ved planlegging av bruk av videokonsultasjon skal virksomheten dokumentere at nødvendige sikkerhetsløsninger er etablert. Benyttes ekstern leverandør / databehandler for hele eller deler av løsningen må denne dokumentere sin del av løsningen og det skal inngås databehandleravtale.	
Omfang og avgrensning	Gjelder bruk av videokonsultasjon mellom helsepersonell og pasient ved ytelse av helsehjelp og mellom helsepersonell uten at pasient deltar. Faktaarket kan benyttes internt i virksomheten og mot leverandør. Faktaarket omfatter ikke lagring av videokonsultasjoner. Før videokonsultasjon kan tas i bruk må kliniske forhold rundt ytelse av forsvarlig helsehjelp vurderes. I forkant av en videokonsultasjon må medisinsk faglig ansvarlig gjøre gjennomføre konsultasjonen se disse momentene. Faktaarket omfatter planlagte videokonsultasjoner fra en nærliggende pasienten trygg og raske behandlinger benyttes i kritiske situasjoner kan ikke gå over i en systematisk prosess.	
Målgruppe Dette faktaarket er spesielt relevant for:	<input checked="" type="checkbox"/> Virksomhetens leder/ledelse <input type="checkbox"/> Forskningsansvarlig <input type="checkbox"/> Prosjektleder forskning <input checked="" type="checkbox"/> Sikkerhetsleder	
Referanser	<ul style="list-style-type: none">• Personvern og informasjonssikkerhet• Veileder i bruk av portalleser• Video-, lyd- og bildeopptak• Veilederen omtaler bl.a. lagring• Faktaark 10 – Bruk av data• Faktaark 14 – Tilgangsstyring• Faktaark 15 – Logging og registrering• Faktaark 19 – Tiltak for å hindre datalekkasje• Faktaark 47 – Autorisasjon• Faktaark 49 – Krav ved bruk av videokonsultasjon• Vedlegg 2 Oversikt over Normen	

Video-, lyd- og bildeopptak
i helse- og omsorgssektoren
- en veileder

Veilederen er et støttedokument til Norm for informasjonssikkerhet
www.normen.no



REVIDERES

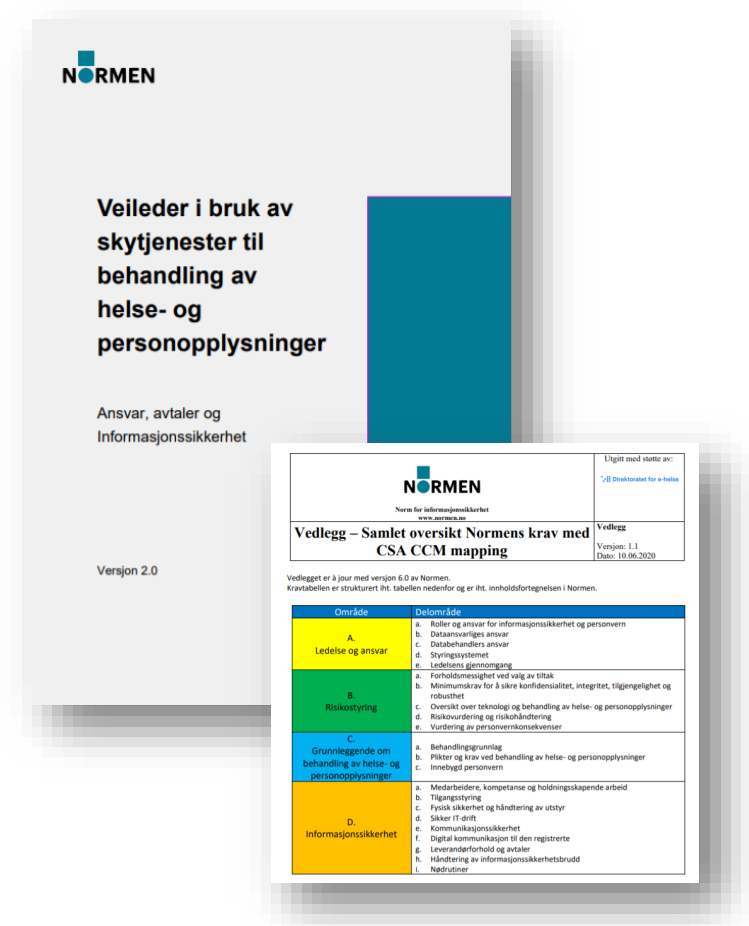
Utgitt med støtte av:
Helse- og omsorgsdepartementet
NÅ Direktoratet

Versjon 1.0

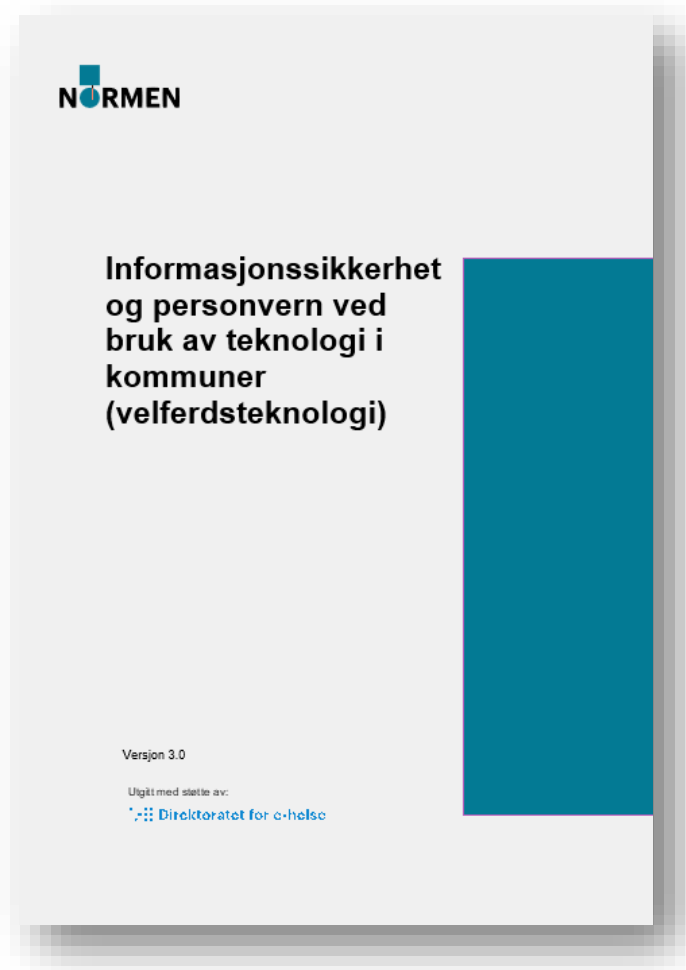
Veileder for bruk av skytjenester

Veilederen gir praktisk hjelp innenfor områdene

- Fastsette ansvar, inngå avtaler, ivareta kontroll og vurdere risiko
- Belyse fordeler ved teknologien
- Synliggjøre trusler og behov for kontroll
- Ivaretagelse av pasientens rettigheter til samtykke, innsyn, retting sletting mv.
- Eksempler på risikoområder som det er naturlig å belyse
- Etabler databehandleravtale
- Behandling av helse- og personopplysninger under Normens virkeområde



Veiledere i medisinsk utstyr og velferdsteknologi



Personvernkonsekvensvurdering (DPIA)

Kommer i 2021

- Felles prosjekt mellom Normen og Direktoratet for e-helse
- Videreutvikle malen til Direktoratet for e-helse + lage tilhørende veiledning
- Nytt faktaark i Normen



Hvordan holde deg oppdatert på alt som skjer?!?



Direktoratet for e-helse

Normen.no

Søk

Meny

Forside > Normen

Normen

Norm for informasjonssikkerhet og personvern i helse og omsorgstjenesten (Normen) er et omforent sett av krav til informasjonssikkerhet basert på lovverket.



Direktoratet for e-helse

Nyhetsbrev

Velg hvilke interessefelt du ønsker å motta nyhetsbrev fra. Dersom du ikke velger noen interessefelt, får du tilsendt aktuell informasjon fra Direktoratet for e-helse.

Du kan når som helst endre dine innstillinger for nyhetsbrevet.

E-postadresse:

Interesser

- Aktuell informasjon fra Direktoratet for e-helse
- Arkitekturstyring, standarder og referanse katalog
- Akson: Helhetlig samhandling og felles kommunal journal
- Helse dataprogrammet
- Helsefaglige kodeverk og terminologi
- Norm for informasjonssikkerhet (personvern og informasjonssikkerhet)



Bli med på våre kurs og webinarer!

12. mai	Heldagskurs: Intro til Normen
19. mai	Skytjenester og tjenesteutsetting v/Norsk Helsenett
26. mai	Gjennomgang av agenda til møte i Normens styringsgruppe
02. juni	Lansering av oppdatert Faktaark 29 - Hjemmekontor
09. juni	Innspillswebinar til veileder om forskning
16. juni	Innspillswebinar til veileder om tilgangsstyring
23. juni	Innspillswebinar til veiledere om risiko og internkontroll
30. juni	Nytt faktaark om personvernprinsippene

Følg med på normen.no, sosiale medier og Normens nyhetsbrev!



sikkerhetsnormen@ehelse.no

Takk for i dag!